Protokoll arbetsgruppsmöte Fokus 3 Sjöar

Tid: Onsdag 21 okt 2026 kl 08.30–11.30
Plats: Hemvärnsgården i Sövde
Sövdeborgsvägen 30, 275 96 Sövde

Närvarande

Annika Håkansson	Sportfiska i Sövdesjön & Destination Snogeholm
Emelie Willsäter	Miljöstrateg Sjöbo kommun
Christoffer Bonthron	Samordnare Kävlingeåns vattenråd
Jessica Lerstorp	Sövde byalag miljögrupp
Lars Olsson	Ersättare Friluftsfrämjandet
Roger Lindgren	Ordförande Friluftsfrämjandet
Sara Färlin	Sövde byalag miljögrupp
Therese Parodi	Samordnare Kävlingeåns vattenråd
Thomas Quist	Ordförande Kävlingeåns vattenråd
Margareta Åkerlund	Praktikant Sjöbo kommun
Lisa Söder	Praktikant Kävlingeåns vattenråd

Ej närvarande

Anders Ingvarson	Vice Ordförande Sövde byalag
Andrea Nowag	Kommunekolog Ystad
Isabella Hedbys	Samordnare Kävlingeåns vattenråd
Julius Jarving Ohlsson	Vattenhandläggare Länsstyrelsen Skåne
Emma Enström	Doktorand CEC, Lunds universitet
Johanna Alkan Olsson	Lektor CEC, Lunds universitet

1. Christoffer om projektet på Stiftelsens marker och Döskö **Bilaga 1**

Presentation enligt bifogad Power Point presentation. Christoffer Bonthron, samordnare på Kävlingeåns vattenråd berättar om hur det går i några av de olika åtgärdsprojekten inom Fokus 3 Sjöars arbetsområde.

Sammanfattat är det två stora projekt som drivs av Kävlingeåns vattenråd, samt ett som drivs av Länsstyrelsen Skåne.

Snogeholms Strövområde

Utdikat landskap, 1 200 ha fastighet, vattenåtgärdsyta på 200 ha. Förstudie är klar, åtgärdsarbete påbörjas under hösten 2026. Totalt 221 åtgärder. Tidsplan är att det kommer ta ca 10-15 år att genomföra åtgärderna. Huvudåtgärder är att återväta torv, som läcker växthusgaser. Skogsstyrelsen kommer detaljprojektera och genomföra entreprenad, och de betalar för entreprenaderna. På vissa platser behöver vi anlägga spångar osv för vandrare. Högskolan Kristianstad kommer övervaka vattenkvalitén för att se skillnaden före och efter restaureringen. Grundvattenfrågan kommer att beforskas av SGU via grundvattenmätningar.

Hur mycket höjs grundvattennivån av åtgärderna? De historiska utdikningarna gjordes för att man trodde att man kunde odla gran och tall, men det gick inte. Därav är Stiftelsen Skånska Landskap villiga att återväta.

Dösjö (Elsagården)
Projektyta på 100 ha, åtgärdsyta på 60-70 ha. Förstudie är klar, återvätning av två skogsområden, tillståndsansökan för våtmarksåtgärder. Tidsplan för genomförande är 2027/2028. Hela området är utdikat med många dräneringar, har varit potatisodling förut. Skogsstyrelsen kommer återväta olika skogsområden, och vattenrådet tittar på övrig åkermark och betesmark. Dräneringar kommer tas bort som höjer vattennivåerna. Vi kommer också främja/anlägga grodvatten. Med alla stöd han kan söka kommer det varje år generera med pengar än innan anläggandet av vattenvårdsåtgärderna. Stöden kommer från Skogsstyrelsen och Jordbruksverket via skattemedel. Med Skogsstyrelsen skriver han ett 50-årigt avtal, och med vattenrådet skriver man avtal på 20 år.

Navröd
Detta projekt drivs av Länsstyrelsen. Gemensamhetsprojekt med Stiftelsen Skånska landskap, Elsagården, Bellinga. Återvätning av torv. Projektyta är 100 ha, åtgärdsyta är 60-70 ha. Förstudie är klar, tillståndsansökan för våtmarksåtgärder. Tidsplan är 2027/2028.

<u>Frågor från arbetsgruppen</u>

Kommer detta ha direkteffekt på sjöarna?
För att ge störst effekt på vattenkvalitén bör åtgärder göras på odlingsmark, men åtgärderna ovan kommer öka biologisk mångfald, minska avgången av växthusgaser, och även ha en näringsrenande effekt, även om det inte är lika mycket som på odlingsmark.

Ingår dessa åtgärder under paraplyet Fokus 3 Sjöar?
Ja det gör dem, de drivs precis som Sövdeborgsprojektet av vattenrådet. Dock får vi särskilja på att det inte är arbetsgruppen för Fokus 3 Sjöar som har initierat dem. Vi kan dock marknadsföra åtgärderna som några av de åtgärder som sker inom arbetsområdet för Fokus 3 Sjöar och ingår därmed i paraplyet.

Kommer markägare påverkas?
Markägare kommer få bättre vattenförsörjning i sina brunnar. Vissa marker kan bli blötare.

Viktig notering till arbetsgruppen för Fokus 3 Sjöar
Det är väldigt viktigt hur vi pratar om samtliga av våra åtgärdsprojekt utåt, inklusive Sövdeborg som beskrivs under punkt 3. Det är viktigt att vi inte sprider information utåt att vi kommer göra åtgärder på andras marker, vi håller informationen inom arbetsgruppen. Vi kan förmedla utåt att vi har många åtgärder på gång, utan att specificera vilka. Detta eftersom markägare redan blivit upprörd att vår arbetsgrupp pratat om projekt på hens fastighet. Sådant kan i värsta fall förstöra för projekten framgent och skapa motvilja hos markägare.

2. Sjöfestivalen

- 2027 års festival kommer ske 4 sep.
- Överblivna pengar från 2026 kan användas 2027.
- Vi tittar på budget och utfall för 2026 års Sjöfestival.
- Övrigt kring Sjöfestivalen? Någon från kultur på Sjöbo kommun är gärna med i planeringen för nästa Sjöfestival.

3. Åtgärder på Sövdeborg

- Vi har fått 792 000 kr i LONA bidrag att genomföra förstudien på de två fastigheterna Sövdeborg 1:1 och 1:65. Förstudien kan startas upp omgående, vi ska ut och träffa markägaren 23 oktober 2026. Vi kommer även prata med markägaren om kommande eventuellt reduktionsfiske av Sövdesjön (alla sjöägare ska bli tillfrågade).

4. Reduktionsfiske

- Reduktionsfiske av Sövdesjön 2027 och framåt. Vattenrådet behöver söka dispens för Natura 2000-område. Dispensen är beroende av sjöägarnas godkännande. Therese undersöker detta under hösten och skriver ansökan ifall vi får godkänt av sjöägarna.
- Varför har vi inte reduktionsfiskat i Snogeholmssjön? Det fanns en sjöägare som inte ville detta.
- Annika informerar: I Snogeholmssjön sker en årlig mettävling i Snogeholmssjön. Tidigare har man metat upp vitfisk som sedan släppts tillbaka. År 2025 metades 2,6 ton vitfisk upp som släpptes tillbaka i sjön. Till nästa år kommer Stiftelsen Skånska Landskap ställa ut en container där vitfisken kommer tas upp i. Arbetsgruppen för Fokus 3 Sjöar anser att det är bra att vitfisken numera kommer tas upp och fraktas bort.
- Therese blev inbjuden och var ute och fiskade med med Carlos i Krageholmssjön, Ellestadssjön och Vombsjön 5 oktober 2026. Carlos har pratat med Therese ang att han redan reduktionsfiskar i Ellestadssjön. Varje år drar han upp ca 15 ton/år. Carlos undrar om han kan få ersättning av vattenrådet för detta. Carlos har även pratat med en kontaktperson i Snogeholmssjön som kan tänka sig att även reduktionsfiska i Snogeholmssjön nästa år. Hur ser vi på detta?

  Arbetsgruppens kommentarer
  Vi behöver utreda detta vidare. Det får inte innebära mer fiske av rovfisk, då det innebär ökad algblomning och sämre siktdjup. Gruppens ståndpunkt är att vi vill behålla rovfisken och minska vitfisken i de alla tre sjöarna. Therese och Thomas tar möte med Carlos angående hur/om detta kan uppnås.

  Beslut: Therese och Thomas tar ett möte med Carlos.

5. Dag och tid för möten under 2026-2027

- Therese skickar kallelser i Outlook. Nästa två möten kommer fokusera på workshops där vi inleder arbetet med att kartlägga alla potentiella åtgärder som vi vill jobba med, samt prioriterar vilka vi vill inleda med.

Beslut: Johanna Alkan Olsson har meddelat att hon kan tillfrågas för att hjälpa oss att workshopa fram en åtgärdsplan, Therese bjuder in henne och så får vi se om hon kan.

- Therese meddelade att vattenrådet inte har tid att driva för många åtgärder samtidigt, vi har redan flera i gång. Kanske bara möjligt att driva en åtgärd i taget inom Fokus 3 Sjöar. Andra parter kan involveras och driva åtgärder

Kommande möten

Datum	Tid	Plats
24 nov 2026	08.30-11.30	Hemvärnsgården i Sövde
26 jan 2027	08.30 – 11.30	Hemvärnsgården i Sövde

6. Övriga punkter

- Tips om att byta Länsstyrelserepresentant i arbetsgruppen till Jörgen Nilsson, som är förvaltare i området, vad tror ni?

  Beslut: Arbetsgruppen är positiva, Therese tillfrågar Länsstyrelsen.

- Erik Svensson på Sportfiskarna har intresse av att ingå i arbetsgruppen, vad tycker vi om det? Sportfiskarna kan bidra med kompetens om fisk och vad fisken har för effekter på vattenkvalitén. Rekommenderar projekt som stärker rovfiskspopulationen som Sportfiskarna kan driva och gärna i samråd med många andra aktörer. Detta kan automatiskt balansera vitfiskpopulationen. Anser att reduktionsfiske är bra, men mer som symptombehandling. Reduktionsfiske samt stärkande åtgärder för rovfisken tror de bra lösningar.

  Beslut: Arbetsgruppen är positiva och Therese meddelar Erik.

- Thomas har en kontaktperson, en fysioterapeut/yogalärare som ville vara med och hålla övningar för att främja rekreationsvärden. Hon skulle kunna hålla i övningar på Sjöfestivalen, samt kontakta Stiftelsen Skånska landskap ang samarbete.
- Therese ska hålla föredrag för elever vid Sövdesjön den 24 maj 2027, från gymnasieskolan Procivitas i Lund.
- Roger har presenterat för Rotary i Lund ang Fokus 3 Sjöar. De var mycket intresserade.
- Vi kanske behöver skapa vandringsvägar för att allmänheten ska kunna titta på våra restaureringsåtgärder.
- Vattenrådet kommer ha en ny hemsida, vi kommer uppdatera löpande om allting som händer i Fokus 3 Sjöar och informationsspridningen kommer därmed bli tydligare.
- Fritt fram nu för skyddsjakt på skarv.
- Gällande internbelasning kan vi ta in kompetens utifrån för att öka vår kunskap och hitta en väg framåt. Vombsjön är internbelastad och även där vet vi inte ännu hur vi ska arbeta med det, men man utreder det kontinuerligt.

7. **Presentation av arbetet hittills inom Fokus 3 Sjöar**

   Vi får inte glömma bort att notera allt arbete vi redan gjort och åstadkommit inom Fokus 3 Sjöar. Nedan är de uppdelade på Fokus 3 Sjöars tre olika fokusområden:

Samverkan

- Vår arbetsgrupp är fullt etablerad och igång.
- Satt grundprinciper för arbetsgruppens jobb framåt med Johanna och Emma på Lunds Universitet.
- Fått **300 000 kr** i bidrag för Sjöfestivalen 2026-2028, genomfört första Sjöfestivalen som blev succé
- Therese har föreläst för Biosfärsområdet Storkrikets styrgrupp om Fokus 3 Sjöar under 2026.
- Therese har under 2026 föreläst för Sövde byalag om arbetet i Fokus 3 Sjöar.
- Skolelever informeras och utbildas (Procitvitas i Lund 1 gång om året).
- Roger har informerat Rotary i Lund om vårt arbete under 2026

Övervakning

- Tagit fram två nya provtagningspunkter för månadsprovtagning i Ellestadssjöns- och Snogeholmssjöns utlopp. Dessa ska upphandlas i höst, och provtagningsstart blir 2027. Punkterna ingår i vattenrådets ordinarie provtagning.

Åtgärder

- Åtgärdsarbetet är i full gång på Stiftelsens marker. Vattenrådet fick **720 000 kr** i LONA bidrag för att utreda åtgärder här.
- Åtgärdsarbetet på Dösjö fortgår. Vattenrådet har fått drygt **600 000 kr** i LONA bidrag för att driva vidare processerna med tillstånd och projektering.
- Åtgärdsarbetet är i gång på Sövdeborg. Vi har fått **792 000 kr** i LONA- bidrag för arbetet.
- Tillsammans har ovan tre projekt potential för mer hektar vattenvårdsåtgärder än vad vattenrådet gjort på 30 år!

8. **Resultat från workshop med CEC, Lunds Universitet** **Bilaga 3a och 3b**

Power point sammanställt av Therese gällande resultat från workshops som hölls med arbetsgruppen under slutet av 2025 och början av 2026 med Johanna och Emma från CEC på Lunds Universitet. Samt en videohälsning från Johanna Alkan Olsson till arbetsgruppen i Fokus 3 Sjöar. Videohälsningen spelades in i april 2026 men vi kunde inte titta på den förrän nu pga. Sjöfestivalen som tog mycket tid (**Bilaga 3a**).

Slutrapporten från samarbetet skriven av Johanna och Emma bifogades även till mötet för den som vill fördjupa sig i våra resultat (**Bilaga 3b**).

~~9. Workshop åtgärdsplan för de 3 sjöarna~~

Denna punkt flyttades fram pga. vi inte hann. Vi gör detta på nästkommande möten

Mötet avslutades!